

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . . 3 > — >

Negyedévre . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . . 4 > — >

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . 5 > — >

Negyedévre . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

A házassági jogról szóló törvény kiméletes végrehajtása.

A korona bizalmának nyíltan bevallott nem bírása miatt megbukott nagynevű (?) elődök örökébe lépett új kormány az egyházpolitikában már kész nagy (?) alkotásoknak a törvényekben megszabott időben való, de *kiméletes* végrehajtását tűzte ki egyik feladatául.

Mi, kiknek az a szilárd meggyőződésünk, hogy míg a lelkiismeret szabadságunkba ütköző törvények törvénytárunkból alkotmányos uton ki nem küszöbölhetnek, vagy legalább megfelelőleg nem revidiálatnak, minden kiméletesség mellett sem lesz békesség Magyarországon, mert a törvények életbeléptetése által gyakorlativá váló sérelme a lelkiismereti szabadságnak, folytonos ébresztője, éltetője lesz a lelkiismereti szabadság visszavívására irányuló alkotmányos küzdelmében azon honfiaknak, kiknek hite, vallásos meggyőződése sértve van; mi a kiméletes, vagy kiméletlen végrehajtást azzal a szemmel nézzük, mint a melylyel a hazai történelem méltányolja József császárnak magyar nemzeti egyediségünk ellen irányuló kiméletlen rendszerét s az ezt megelőző zsbasztó, altató rendszert.

A kiméletes végrehajtás, ha megtörténik a végrehajtás csakugyan már azt sem lesz képes eszközölni, hogy a millennium osztatlan örömmünnepe legyen ezer éves magyar hazánk népe millióinak.

Általánosan elismert igazság az, hogy az intézményeket, országokat azok az erők tartják fenn, amelyeknek létüket köszönik. Magyar hazánk ezer éves multját a kereszténységnek köszöni. Hogyan tudjunk őszintén örülni letéréssel az ezredéves keresztény alapról? A magyar nemzet milleniumi örömebe, akarva nem akarva nyomasztólag fog belevegyülni a bánat. A hálaadó istentiszteletek akarva nem akarva, egyszersmind engesztelő istentiszteletek lesznek, hogy lesodortak bennünket az ünnepelt ezredéves alapról!

Azonban minél több táru fel a végrehajtás előkészületeiből: annál bizonyosabbá lesz előttünk, hogy az a sokat hangoztatott *kimélet* első sorban az uralkodó kormánypárt és kormány kedves életének gondos védelmére s oltalmára irányul.

Két miniszter lebbentette egy kissé fel a leplet a házassági jog végrehajtási tervéről.

A belügyminiszter az állami anyakönyvekről szóló 1894. XXXIII. t. cikk végrehajtásának előkészítése érdekében kibocsátott két rendeletében.

A 9500. számuban az anyakönyvi ke-
rületek székhelyének megállapítására nézve főfontosságúnak jelenti ki, »hogy a lakosságnak a lehetőség szerint ne kelljen messzebb mennie az állami anyakönyvi ke-
rület székhelyéig, mint a mily messzeségben találta eddig felekezeti anyakönyv-
vezetőjét« s »hogy a lakosság ugyanazon a helyen, a hol az állami anyakönyvet igénybe veszi, avagy közel ahhoz, az egyházi szertartást is teljesíthesse.«

Ez csakugyan azt czélozza, hogy a népnek minél kevesebb alkalmatlanságot, terhet okozzon a szükségtelenül nyakába varrt állami kezelés; hanem az már más kérdés, hogy *vegyes vállásu kis községeknél* hogy fog ez sikerülni? Hisz az az irányelv, hogy 3000 lélekig mehet a kerület lakosainak száma s 34ig (ez a nagy szám azonban hihetőleg toll-, vagy sajtóhiba!) a csoportosítható községeké; csak ezen nem igen kell tul menni szükség nélkül. Amihez még az is hozzá veendő, hogy még az egy vallásuakra nézve is nehezíti a tervbe vett megoldást az illetékes lelkészek különböző volta.

A 9600. sz. rendelet már érdekesebb. Ebben azt olvassuk, »hogy a születési és halotti anyakönyvek vezetésével megbízott anyakönyvezetők közül fognak kinevezetni a *házassági anyakönyvezetők is*« hanem a gyorsan közeledő határidő daczára a »házassági anyakönyvezetők ki-
nevezésére vonatkozó előterjesztést ezut-

tal,« f. évi márczius 31-ig, még nem kíván a belügyminiszter ur.

Ez azt mutatja, hogy a miniszter ur a tanítókra irányuló törvénybe ütköző tervezetének elsiertt felvetéséből okult; most már óvatosabb; de ez az óvatosság azt is jelzi, hogy a polgári házasság hivatalos első közege (29. §. a), az anyakönyvvezető iránt még nem igen van biztos megállapodás a kormányban.

Legérdekesebb azonban az igazságügyminiszter urnak a képviselőház február 11-iki ülésében tett azon kijetentése, *hogy a házassági jog végrehajtásához a házassági perrendtartás megalkotása sürgős ugyan, de ettől a házassági jog végrehajtását függővé tenni nem lehet; a házassági perekben fennakadás nem fog történni, mert hiszen az eljárásra nézve intézkedések vannak az anyagi törvényben s ezen intézkedéseket kombinálni lehet és kell is a most fennálló törvénynyel.*

Itt már világos a kimélete a kormánynak kedves én-je iránt. A nagynevű (?) előd által elkészített perrendtartási javaslatból ki tudja lesz-e s mikor törvény?

Jól lesz a kormánynak »modus vivendi«-t készíteni elő!

És itt ámulat fog el bennünket a fölött, hogy egy életének nagy részét bírói pályán töltött miniszter mondhat ilyet!

Avagy talán inkább a megszorult reformer törvényhozónak sietett segítségére a tapasztalt bíró vigasztaló tanácssal. Máskor is volt már kénytelen alkalmazni magyar bíróság hiányos, rossz törvényt. Segített magán a hogy tudott. Most is segíteni fog. Hanem az megint más kérdés? *előre tudva*, adhatja-e a bíró, elfogadhatja-e a törvényhozó ezt a tanácsot, mikor a bírónak és miniszternek lelkiismerete nem kettő, hanem egy, mert nincs két lelkiismeret.

Az 1894. XXXI. t. cz. 148. §. 3. bekezdése értelmében »a törvény hatályba lépésének napján a házassági és eljegyzési ügyekre vonatkozó fennálló jogsza-

bályok hatályukat veszítik. Hát mely most fennálló törvénnyel fog kombinálni a bíróság?

Hogy a nagynevű (?) elődnek, legalább ez előtt, nem ez volt álláspontja: nyilvánvaló egész eddigi eljárásából. Eredetileg ugyan ő sem törvény útján óhajtott a bírói illetékességet és eljárást szabályozni, hanem a rendeletgyártás könnyebb útján.

Ezt Schlauch Lőrincz bíornok memoranduma alapján lehet megállapítani, melynek megvan az a kiváló érdekessége is, hogy meg lehet belőle állapítani több változást, melyen a javaslat a királyi Felséghez való előzetes fölterjesztés s a képviselőházban való benyújtás közti időben keresztül ment. Pedig mily nagy hangon hirdették a kormányparti lapok a javaslatnak változatlanságát!

A memorandumban ugyanis (42. lap) ezt a kifogást is olvassuk: »a bírói illetékességet és eljárást ily roppant fontos ügyben az igazságügyminiszter rendelettel szabályozza!«; miből következik, hogy ez volt benne az eredeti javaslatban, de a miniszter ezen tervétől valami oknál fogva eltért, vagy eltérni volt kénytelen; később csakugyan a törvényalkotás útjára tért, de ezt nem volt ideje keresztül vinni.

Hanem hogy mennyire ellenkezik az elődjével folytonosságot hirdető igazságügyi kormány eddigi álláspontjával az, hogy perrendtartás alkotása nélkül is életbe léptethető most a fennálló jogszabályok igénybevétele a házassági jogról szóló törvény: klasszikus argumentum ad hominem olvasható a törvényjavaslat miniszteri indokolásában, mely »remek-

mű«(?) magasztalásától visszhangzottak annak idején a törvényhozás termei.

»Felemlítendő még — ugymond a miniszteri indokolás (I. 54.), — hogy *az állami bíraskodásnak alávetett házassági eljárási ügyekben*, ugy a két magyarországi evangélikus egyház hívei, valamint a magyarországi és erdélyi izraeliták tekintetében, *kivéve a bíróság illetékességét szabályozó és a polgári törvénykezési rendtartásban foglalt egyetlen szabályt, semmiféle törvényes rendezés sincs, alapjukat a szokás és a gyakorlat képezi.*«

Ámde ezen egyetlen jogszabály is hatályát veszti a hivatolt 148. §. erejénél fogva és mégis érvénybe lehet léptetni perrendtartás nélkül a polgári házasságot az igazságügyminiszter ur szerint!

Mikor ilyeneket tapasztalunk, eszünkbe tolul ismétlenül Apponyi gróf remek székfoglaló értekezésének e helye: »A dolgok rendes menetében, a nyugodt fejlődés idejében a radikalizmus, mely saját szenvedélyeit akarja a nemzeti közszükségek helyébe tenni, vagy egyáltalán nem érvényesülhet, vagy ha a körülmények sajátzerű alakulása folytán döntő tényezővé válik, beláthatatlan zavarokat idéz elő.«

Nótárius.

Még egyszer a „szenzációs leleplezés“-ről.

(—a.) Aki a »Tiszántul« febr. 13-iki számában megjelent cikkünket csak futólag is elolvasta, az beláthatta, hogy az nem Csák Máté, ev. ref. lelkész ur ellen volt intézve, hanem a »Nagyvárad« D—n jegyű cikkirója ellen. Kijelentettük már abban is, hogy Cs. M. felhívásában nem is említette a kath. papokat, sem pedig

törvénysértésről nem vádolta őket. A dolghoz értő komoly ember nem is tehetne volna egyiket sem. Mindkettő a »Nagyvárad«-nak »saját külön«-jétől került ki.

Állításainkat azonban fenntartjuk Csák Máté ur ellenében is, ki a »Nagyvárad« tegnapi számában D—n ur állításait magáévá tette.

Első sorban azt állítottuk, hogy »ha a házasulandók közt a vegyes valláson kívül más akadály nincs, a kath. pap soha meg nem tagadja a kihirdetést.« Az ellene felhozott példa mit sem bizonyít. Abból a 4 betűből még nem tudhatjuk, hogy nincs-e közöttük más akadály? Ha p. az a »legközelebb« ezen a héten volt, akkor már van más akadály is, t. i. a tiltott idő. Nagybőjtig már csak kétszer lehet hirdetni, a harmadik alól már felmentés kell; — felmentést pedig csak nem várhat egyházától az, aki vallását megveti, annak áldását semmire sem becsüli. Sőt más akadály is lehet közöttük.

Állításunkat most még megtoldjuk azal, hogy még az esetben is, ha csak a vegyes vallás képezne akadályt közöttük és mégis megtagadja a pap a kihirdetést, — törvénysértést akkor sem követne el. Az 1868. LIII. t. cz. 9. §-a csak azt rendeli, hogy »a háromszori hirdetés eszközlésére mindkét fél lelkésze felszólítandó.« És intézkedik róla, mit kell tenni, ha valamelyik megtagadná. De a kihirdetésre nem kötelezi. És éppen azért, ha újabb valamelyik a lelkészek közül ezt az eljárást követné is, — amiről nincs tudomásunk — törvénysértésről akkor sem volna vádolható.

Második állításunkat, hogy t. i. ha a vegyes valláson kívül más akadály is van, kath. pap nem hirdetheti ki a házasulandókat, Csák Máté, ev. ref. lelkész ur is megengedi. Szükségesnek tartjuk azonban megjegyezni, hogy mi ezt nemcsak a példaul felhozott elváltakra értettük, hanem minden olyan esetre, mikor

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Fordulópont az irodalomban.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Napról-napra általánosabb a panasz a kereszténytelen szépirodalom romboló és vesztes befolyása miatt, mint a mely természeténél fogva a legszélesebb körökben, minden nemnél, osztálynál és kornál elfogadást és olvasást talál.

A mily általános e panasz, ép oly megfelelő mérvben nyilatkozik évek óta a jobbik vágya oly szépirodalmi termékek után, melyek az igazság és az erény örök alapjain állva, szép alakban, gyönyörködtető és megkedveltető modorban ismét népszerűkké tegyék a keresztény eszméket bomladozni kezdő társadalmunkban.

Korunkat különösen az önzés és látszat jellemzi.

Ez egyik főjelleme az egy közéletünknek, mint az irodalomnak.

A közéletben — mondja egyik írónk — egymás kizsákmányolására vállalatok létesülnek, konzorciumok, részvénytársaságok veszik át az emberiség vezetését, és a tömeg rohanva fut a hangzatos szavak, a fényes ígéretek után. Nem csak pénzét, de életét is áldozatul hozza egy kétes arcu jövőnek. Az egész világ egy nagy monte-carlói játékbarlangnak látszik, a kik ebben megtudják tartani hideg számitó elméjüket, a kik tudnak játszani, azok lesznek a társadalom ünnepeit alakjai.

Ez az állapot jellemzi irodalmunkat is.

A legfőbb irodalmi érdek többnyire csak jelszó szokott lenni, mely alatt egyéb érdekek lappanganak: társadalmi, politikai érvényesülés, összeköttetés és főképp meggazdagodás. Rendszerint ez utóbbi a főcél. Pénz, pénz és harmadszor is pénz, ez volt és még ma is ez a jelszó az irodalom bajnokainál. Ezért áldozzák fel nemes idealizmusukat, morális érzésüket. Ezért jelennek meg azok az undorító szellemi termékek, melyekkel megrontják a békés családi életet, hadat üzennek minden pozitív vallásnak s rajongva üdvözlik az erkölestelenséget.

Az igaz, mint a közéletben, ugy az irodalomban is vannak, kik a lélek nemes idealizmusával léptek fel először; de ezek egyrésze vagy elmerült az élet hullámaiban, küzdve az élet fenntartási ösztön végső erőfeszítéseivel egész a lélek tragikumáig, vagy pedig megalkudtak a körülményekkel, új képet öltöttek magukra, a látszat, a képmutatás képét s azt mutatják ők is szellemi műveikben, a miket szemlélnek körülöttük, de miket bensőleg nem valának; tárgyakért lelkesülnek, miket bensőleg lenéznek; negélyeznek oly érzelmeket, miket nem éreznek s helyeslik, mi lelküket felháborítja.

A ki figyelmes szemlélője korunknak, ma némi fordulópontot észlelhet állapotainkban.

Az előbbi idők hatalmas alakjai lassankint letűnnek a népszerűség szinpadáról. A számitás, az önzés, rideg világ bálványai ledőlnek vagy félre vonulnak.

Az önzés, látszat helyét lassankint elfog-

lalja a becsület és a morál, mint egy újabb, egészségesebb világrend alapjai.

A jelen idő legnagyobb szellemei át vannak hatva a keresztény szépirodalom nélkülözhetetlen és égető szükségének érzetétől, azért e nembem a legélénkebb munkálkodást tapasztaljuk.

Az irodalmi kufárokat, esuszó-mászó ekzisztenciákat, erkölesi nihilistákat, kik tollukkal a való életnek csak undokságát, személt piskálták fel, az új áramlatnak jobb izlésű, tisztább világnézetű írói váltják fel, kik fel tudnak emelkedni a földön hempergő tömeg fölé s abba helyezik hivatásuk fenségét, hogy az erköles és igazság örök eszméit szolgálják.

Az emberek lassankint kezdenek kiábrándulni. Az önző realizmus erős sorait kezdi gyöngíteni a nemes idealizmus hatalma. A salak, szemét nyomába egy új, egészségesebb élet lép. Az erkölestelen regények csábító, öngyilkos, bujálkodó, szóval gazember alakjait a klasszikusok fenségesen egyszerű s a romantikusok bájos alakjai váltják fel.

Igaz, az átalakulás nem megy valami könnyűszerrel. A küzdelem óriási. A letűnő kor bajnokai nagy erőfeszítéssel dolgoznak létükért; de az erköles hatalma ma már megdönthetetlen. Hiába erőszakoskodnak, mert az igazi szép nem élhet meg erköles nélkül, mely pedig a vallásban bírja éltető elemét.

Vissza kell térni korunknak az örök szépség és örök jószág forrásához, hiszen a pogány kor remek alkotásait is az örök szépség és jónak gondolata hatotta át, sőt bátran ki lehet mondani, hogy a mi örök becsü művet tud felmu-

a vegyes valláson kívül más akadály is van.

A reverzálisok 10 hónap múlva jogerőre emelkednek: az 1894. XXXII. t. cz. értelmében. Hagyjuk azért nyugodni azokat, — elég sok bajnak voltak okozói. De a nélkül sem tanácsos bolygatni. Mert, hogy a reverzálisokkal történt visszaélésekről köteteket lehetne írni, — megengedjük. Bogisich prépost budavári plébános két vaskos füzetet ki is adott azon visszaélésekről, melyeket a fővárosi protestáns lelkészek követtek el, — csak az utolsó években. Hozzá tesszük, hogy e visszaélésekért protestáns lelkész sem felelt, sem megbüntetve nem volt soha. A feljelentés kétes dicsőségéért a kath. papság nem pályázott.

És azért a három év előtti flagrans, igazi törvénysértés hősét sem fogjuk elárulni mindaddig, míg erre nem kényszerítenek bennünket. Elég az, hogy tud róla Csák Máté ur is.

Fenyegetésétől, hogy nyilvánosságra hozza az egyes eseteket, — meg nem ijedünk. Ha törvénysértést tapasztal, tessék törvényes uton keresni orvoslást.

A »Tiszántul« szerkesztője már két hete kijelentette, hogy az ev. ref. lelkészek ellen beküldött panaszokat nem közli. Sem a felekezeti izgatás, sem a személyek meghurcolása nem kenyerünk. Akinek kenyere — rágódják rajta.

A pápa encziklikája.

New-Yorkból érkezett távirat rövid kivonatát ismerteti annak az encziklikának, amelyet XIII. Leo pápa az amerikai püspökökhöz intézett. Az encziklika január 6-ikáról van kelteve s e szavakkal kezdődik: — Longinqua Oceani spatia. — A kivonat szerint a pápa tanácsai a következő két pontban foglalhatók össze:

A katolikusok ne engedjék magukat tulszárnyalni semmi más vallás hívei által a modern tudomány vívmányainak ismeretében; továbbá a hírlapírók és publicisták több tisztelettel tárgyalják a vallási kérdéseket.

tanai a világirodalom, az mind akkor fogamzott meg, mikor még az emberek föl tudtak emelkedni Istenhez, mint az örök szép, jó, igaz teljéhez.

Csak vissza, vissza tehát — mond egyik jeles írónk — a mocsárgőzös levegőből, vissza a hegyi erdőbe, a virágos rétre, a sik szántóföldre, a hol derült az ég, friss a levegő, mocsoktalanul süt az Isten napja.

Elég volt a naturalismusból, mely pusztá valódíságával, meznélküliségével megmetyelyezte erkölcsi életünket. Vissza a keresztény eszmékhez! A nemes idealismushoz, az igazság és erény örök forrásaihoz. Ezekből meríthet szellemi és erkölcsi világunk életet. Ezek adnak erőt, szárnyakat az írónak, ezek emelik a szellemet az Isteniség trónusáig, a többi mind az emberi méltóság nimbuszától fosztja meg s az állatóság körébe taszítja.

A keresztény eszmék feltámadásának korszakát sejtí meg egyik legnagyobb költőnk is, midőn így énekel:

„Óh édes Istenem!
Milyen boldogító hinnem, reménylenem!
Szemem elől ime, elvonul az árnyék,
S minthogyha lelkeimmel a jövőben járnék:
Látom a világot új élettől égni,
S az eszményeket is látom visszatérni;
Ott jönnek mennyei fénynyel koszorúzva,
Ragyogó hajnalég levegőjén úszva,
S az ember, látván a tüneményes eget,
Keresi az utat, mely hozzájuk vezet
Végtelen, égő vágy szomjától emészte,
Sziklát sziklára dönt, bérceket a bérceze,
S rengeteg lépcsőkön tör mindig magasbra,
Hogy a tünt világot visszahódíthassa.“

A főrendiház igazoló bizottsága.

A főrendiház igazoló bizottsága február 15-én délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek tárgya a főrendek jegyzékének folytatólagos kiigazítása lesz.

A veszprémi püspök körlevele.

Dr. Hornig Károly báró veszprémi püspök kiadta és szétküldte nagybőjti körlevelét azon utasítással, hogy azt farsang vasárnapján leendő előleges figyelmeztetés után, a nagybőjt első vasárnapján a szószékről olvassák fel, s magyarázzák meg a népnek.

A körlevélből ezennel közöljük az alábbi szemelvényeket.

*

Az igazság, a világosság, ez a mi hitünk, a mi katolikus szent vallásunk. Ezt találjuk a katolikus anyaszentegyházban, s csak is ott, mert csak ott van az Isten országa a földön. A ki annak polgára akar lenni, kell, hogy azt vallja, a mit a kath. anyaszentegyház hirdeti, s tettel azt cselekedje, a mit annak isteni kinyilatkoztatáson alapuló törvényei rendelnek. Aki nem így tesz, nem így gondolkodik, hiába hangoztatja magáról, hogy »ő is katolikus!« — lehet, hogy egyszer annak keresztelték, de rég elvesztette, mint sz. jános apostol mondja, a mit ott szerzett, az igaz hitet.

Meg is érdemli katolikus hitünk, hogy együtt munkálkodjunk érte — egyértelműleg keljünk védelmére! Hiszen nem ember találta fel, hanem Isten Fia hozta a földre, az tanított bennünket és tanít még ma is Anyaszentegyházában.

Ő hozta le nekünk azt a vallást, mely boldogságunk e földön s örök üdvünk záloga a mennyországban. Szent büszkeség fog el, midőn arra gondolunk, hogy az Ő, az Isten egyszülött Fiának vallásán vagyunk mi magyar katolikusok s hogy mily dicsővé tette édes hazánkat e vallás. Hiszen az alapította meg és tartotta fenn a legnehezebb időkben; — a miénk a Boldogságos Szűz, Magyarország Védasszonya, a miénk sz. Imre, sz. Margit és ama többi dicsőült lelkek hosszú sora, kiket királyi háznak s a magyar kath. anyaszentegyház ajándékozott a mennyországnak, — hogy ne lenne büszke mindezekre a katolikus magyar ember s hogyne kívánná, hogy hadd éljen nyugton e hazában az ő hite, az ő meggyőződése, az ő szent vallása szerint?

Ez a törekvés, a visszahódítás nemes munkája folyik ma az irodalomban. — Visszahozni minden áron azt a szebb, ragyogóbb világot, melyből önmagát száműzte az ember, megakadályozni a helytelen irányban fejlődő irodalmi viszonyok terjedését, sőt, ha lehet, megdönteni az önzés, látszat, képmutatás hatalmát; győzelemre vezetni az eszményiség kultuszát, a jobb, a nemesebb, erkölcsösebb izlést; teremteni oly viszonyokat, melyekben a lelkiismeretnek s egyáltalán a lélek nemes idealismusának ne kelljen kétségbeesett harcot vívni a külső világgal: ez a cél, melyért ma annyi nemes lélek küzdökdik. Üdvözöljük e jobb korszak hajnalát, támogassuk munkáit, mint a kik az emberi méltóság fonségének, a lélek és szó nemesítésének, szóval egy jobb, erkölcsösebb, keresztényebb irodalmi iránynak megteremtésén szellemük egész erejével küzdenek.

Kalapács.

Apróság.

Politizálás. Két vak ember beszélget.

— No, én egészen másképp látom ezt a dolgot — szól az egyik.
— Pedig úgy van! Csak nyissa jól ki a szemét! — vágja vissza a másik.

Megdönthetetlen tekintély. Tanító (szigoruan): Ferkó honnét tudjuk, hogy a hold 240,000 mértföldnyire van a földtől?

Ferkó (félénken): Hát, hát — mert a tanító ur mondta.

Jogunk is van ezt kívánni, először mert a mi vallásunk az igaz vallás, s aztán, mert ezen országnak ősi vallása, hisz Magyarország, midőn sz. István királynak buzgólkodása folytán keresztényen lett — ugyanakkor hatholikussá lett; azóta vagyunk itt mi katolikusok, nem lettünk mi későbbben befogadva, mert a mi egyházunk a legrégebb intézmény e hazában, melyet kilencszáz esztendő óta, minden bajában, minden örömében osztozkodván, híven szolgáltunk, amint ezt szent vallásunk parancsolja. Pedig e vallás semmit sem változott azóta; azt hisszük ma, amit ősapáink hittek akkor, ugyanazon szentségekkel élünk ma, amelyekkel ők, s valamint ők hű fiaik voltak e hazának, úgy mi is azok vagyunk, sőt annál jobb és hivebb polgárai vagyunk, minél szabadabban, minél teljesebben gyakoroljuk szent, kath. vallásunkat.

— Ebből ismét csak az következik, hogy midőn az Anyaszentegyház azért küzd, hogy fiai ősi vallásukat szabadon, minden megcsontítás nélkül gyakorolhassák, akkor nemcsak az oltárért küzd, hanem a hazáért is, melynek boldogsága a vallásossággal feloldhatatlanul van egybeforva; — de következik az is, hogy eme törekvésében, eme küzdelmeiben őt támogatni keresztény, hazafias kötelessége mindenkinek, akinek a szívében igazi katolikus érzület honol. Aki ilyenkor félreáll, annak szól Krisztus Urunknak ama rettenetes szava: »A ki nincs velem, ellenem vagyok, és aki nem gyűjt velem, szétszór« — nem lehetünk Krisztus Urunknak barátai csak úgy szóval, ha tetteink az ellenkezőről tesznek bizonyosságot.

De ez még nem elég; a katolikus keresztény embernek hit dolgában még messzebb terjedő kötelemei vannak. Nem szabad ugyanis hitbeli meggyőződéseit csak amugy titkon, otthon, négy falai közt hangoztatnia, hanem nyíltan kell azt vallani, bátran az egész világ előtt, mert igaz, hogy az apostol azt mondja: szívvel hiszünk az igazságra, de legott így folytatja: »szájjal pedig vallást teszünk az üdvösségre« . . . Az örök üdvösség elnyerésére tehát okvetlenül szükséges, hogy hitünket tartózkodás nélkül valljuk, az által, hogy nyilvános életünk bármely cselekedetén meglátszassuk, hogy katolikusok vagyunk, t. i. hogy megteszük mindazt, amit szent hitünk parancsol, helytelenítjük, abba-hagyjuk s a mennyire tőlünk becsülettel telik, megakadályozni iparkodunk mindazt, a mit kath. szent vallásunk tilt. Helytelen s téves az a megkülönböztetés, a melyet manap sokan tesznek, hogy más a magán és más a nyilvános, vagy a mint mondani szokták: a polgári vagy a közélet, mintha otthon, családot körében lehetnél ugyan katolikus, de a mint az élet piacára kilépsz, polgári cselekedeteidben nem szabad annak jelét adnod.

Azt követeli Krisztus Urunk, hogy azt a hitet, melyet szóval vallunk, tettel is mutassuk meg, tüntessük fel a világ előtt mindig és mindenütt; mert az ő szent hite és ezen alapul erkölcsana az egész embert kötelezi, életének minden körülményei között; — tehát nemcsak a magán embert, a családfőt, hanem a honpolgárt is, mindazon ténykedésekkel, melyeket ezen utóbbi minőségében végez. A katolikus ember tehát nemcsak arra van Krisztus Urunk által kötelezve, hogy családját szent vallásunk szellemében kormányozza, gyermekeit a katolikus vallásban nevelje, üzletében a katolikus erkölcsan szabályait szigoruan szem előtt tartsa, hanem polgári ténykedéseiben, honpolgári kötelemeinek teljesítésében s jogainak gyakorlásában is köteles lelkiismeretesen figyelni: mit tilt, mit parancsol ez esetben kath. hitem? — szabadna nekem, mint katolikus embernek ezt, vajjon azt a véleményt pártolnom és támogatnom? nem árurom-e el egyházamat, nem véték-e a vall. parancsolta hazaszeretet ellen, ha azokkal fogok kezni, kik vallásomat gunyolják, becsmérlik, üldözik? — Nem oda tartozom-e, a hol a többi józan és tisztességes hitfeleim s Isten-rendelte lelkipásztorom áll, akinek kötelessége felvilágosítani engem aziránt, mi az én kötelességem, mit parancsol az Anyaszentegyház, mit az igazi, tiszta, vallásos honszeretet? . . .

Igy kell az igazi katolikus embernek gondolkodnia, mert Krisztus Urunk az egész embert váltotta meg! — nemcsak azt, aki otthon mintegy titokban vallja őt, hanem azt is, aki a köz-

élet terén polgári kötelességeit teljesíti, akitől nem kevésbé megkívánja, hogy hívének vallja magát, nyíltan, bátran, következetesen; — minden szavában, minden tettében, egész magatartásában mutatva, hogy ő az egy üdvözítő, római, katolikus Anyaszentegyháznak tagja, híve, gyermeke.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 14.

A Magyar Állam azt igyekszik kimutatni, hogy az egyháznak joga van beleavatkozni a nevelésbe. Mert a nevelés nem annyit jelent, hogy a növendék elméjét minél több, legnagyobb-részt általa meg sem emészthető, ismeretekkel kell tele tölteni, hanem azt, hogy az akaratot folyton a jóra irányítsuk, egyszóval a jellemet kiképezzük. Ha az iskolák államosítása bekövetkezik, akkor csak oktatni fogunk, de nevelni nem. Az ilyen növendékek aztán meglehet, hogy tudósok lesznek, de elvszilárd, jellemes emberek sohasem.

A Hazánk kimutatja, hogy mily gyámoltalan Festetich, a földművelésügyi miniszter, Festetich ugyanis a phylloxera elleni védekezés szempontjából másfél milliót kér. Pedig ez a szám, ha egy kis számítás teszünk horribilisek tünik fel. Festetich csak azt számította ki, hány millió vesszőre van szükség, hogy a kipezített területeket újra beültessék, de azt elfelejté, hogy a gazdák magok is roppant sokat tesznek, továbbá mit ér a sok szőlővessző, ha nincs, a ki elültesse? Inkább a hitelt szerveznék és a mezőgazdaságot emelnék, s nem papíron tenne számításokat, hanem az élet valódi tényeivel számolna.

A Magyarország szerint a főrendiház tegnapi ülése azt bizonyítja, hogy a főrendek a hátralévő két egyházi politikai javaslatot okvetlenül meg fogják bukztatni; a mit azonban maga a kormány se nagyon fog bánni. Mert az most már csak hatalmát akarja megmenteni, de az elvekket mit sem törődik.

A Pesti Napló nem unja a dolgot, hogy már ugyszólván naponként neki ne menjen a néppártnak. Elítélte már minden oldalról. A mi legkisebb hibát csak felfedezett benne, azt mind felfújta már óriásivá. Most abból az alkalomból, hogy a főrendiház többsége rokonszenvezik az új néppárttal, ismét neki vicсорítja fogát. — De nekünk úgy tetszik, hogy ez a folytonos acsarokodás már kezd egyszerűen nevetségessé lenni.

A Nemzet Ausztria politikai és parlamenti ügyeivel foglalkozik.

A Pesti Hírlap szerint az országnak békére van szüksége. Nemzetiségi, felekezeti, osztálybeli, vallásos és faji viszályok napi rendben vannak. Ennek meggátolására most végre kezdenek már a legfelső körök is intézkedni, ezt bizonyítja a Bánffy tegnapi főrendiházi nyilatkozata is, mely szerint a kormány az új egyházi politikai törvények végrehajtásánál, a felekezetek érdekeit respektálni fogja.

Az Egyetértés a néppárt ellen támad. A főrendiház tegnapi ülésén Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Móríc felszóltak, a néppárt érdekében. Ez pedig elég indok arra, hogy a néppárt az ő szemükben ostobának s veszélyesnek tűnjék fel s álszentkedéssel vádolják azokat a főurakat, kik a nép érdekében működnek.

A Nemzeti Ujság az ellenzék feladatáról cikkez. Meg kell értetni a nemzettel, hogy az ellenzék nem önmagáért, s nem azért küzd, hogy bármily áron kormányra juthasson, de azért, hogy pusztán a kormány hatalom megtartása céljából üzött mai erkölestelen politika veszedelmétől megmentse az országot.

A Budapesti Hírlap a kormányt támadja meg, mely nem az igazi érdemeket jutalmazza meg, hanem csak azokat a szolgálatokat, melyeket a szabadelvű pártnak tesznek. A legutóbbi főrendiházi kinevezések is ezt bizonyítják, hol olyan kitünő férfiak lettek mellözve, mint Horváth Boldizsár, Bittó István, Csemegi Károly.

A Magyar Hírlap szerint a Zichy Nándor és Eszterházy Móríc főrendiházi nyilatkozataival valódi forradalmi enuncziációk a kormány, törvényhozás és alkotmány ellen. Csak féltő, hogy ez olyan harezot fog majd előidézni, mely könnyen okozhatja az arisztokrácia bukását.

A Neues Pester Journal az osztrák parlament jövődó munka programjával foglalkozik.

A Pester Lloyd szerint a néppártnak nem lehet boldogulni, mert olyan elemek vezérlik, kik csak izgatni tudnak, de nincsenek helyes politikai elveik, amelyek az országot valóban boldogítani tudnák.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 14.

Elnök: Szilágyi Dezső. Jegyzők: Schober, Perezel, Bartók.

A miniszterek közül jelen vannak: Lukács, Jósika báró, Bánffy.

A múlt ülési jegyzőkönyv hitelesítése után, következett pár rövid előterjesztés s ezután a napirend

a pénzügyi tárca költségvetése.

Vörös János: Kijelenti, hogy a költségvetést már pártállásánál fogva sem fogadhatja el. De különben sincs hatalma abban, hogy az a kormány, amely mások mesterkedésének köszöni létét, végrehajthatja majd a költségvetési törvényt. Éles kritikai megjegyzéseket tesz a miniszter programjára, amelyben sok a hiányosság, sürgeti a minisztert a tőzsde megadóztatására, a bélyegadó reformjára s kívánja, hogy a politikai állásban levők közül csak azok kapjanak nyugalmidíjat, akik megérdemlik. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Farbaky István: Hosszasabban fejtegeti a magyar bányászat ügyét. Örömmel konstatálja, hogy a kormányzat most már bővebben és több gondal foglalkozik a bányászok dolgaival. Némi javulás itt-ott már tapasztalható. Az ezüst-váltság folytán nehéz helyzetbe jutott selmecei, körmőzei felső- és alsóbányai bányászok sorsának javítására okvetlenül kell valamit tenni. Terjedelmesebben ismerteti ezután a bányászati szakoktatást, majd meg a szén és vasbányászatról beszél s a bányászok memorandumát azzal ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy a Salgótarjánban bányászati iskolát állítson föl a szénbányászat és a vasgyártás elsajátítására. Elfogadja a költségvetést.

Visontai Soma: Nagy szakismerettel és behatoln ismerteti a börzei életet s különösen a börzebiróságok és a differenciális üzletek anomáliáiról sorol föl egész bünlajstromot. Beszél a börzejátékról, a börzevigéczek viselt dolgairól, a börze-eljárással ismeretlen földes gazdáknak a differenciális üzletek ingoványába való bevonásáról s arról a tehetetlenségről, amelylyel a törvényes az eléje vitt börze-panaszokat kénytelen visszautalni a börzebirósághoz, amely pedig csupán a börzekötés alakításának az alapján mond ítéletet. Innen van, hogy a börzét ma a ragadozás és csalás csarnokainak tekintik sokan. Majd a bizományi és részletvi kérdéseit fejtegeti. Végül határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a kormány a tőzsdejáték korlátozása s a tőzsde vállaltott bírósága hatáskörének szűkebbre szorítása céljából törvényjavaslatot nyújtson be a Háznak. (Lelkes éljenzés, a szónokot sokan üdvözlik a szélsőbalról.)

Sima Ferenc: A kormányzás jóságának az első feltétele az, hogy az ország népe boldoguljon, hogy a kormányzati működés a nép boldogulását elősegítse. An de az a tény, hogy a magyar gazdák összegyűlnek s elhatározzák, hogy a kormány közgazdasági politikáját nem akceptálják, mert az a gazdasági érdekek veszélye, — bizonyosság arra, hogy a kormány nem ért ahhoz, miképen kell boldogítani a népet. Rátér a pótdókra, amelyek agyon nyomják a már is sanyargó népet, majd az ártéri adókról s aztán a hanyatló buzaárakról, a kataszteri tiszta jövedelmek túlélt voltáról beszél.

(Az írói karzaton az ujságírók inspekcziót hagynak és föltűnés nélkül a folyosókra vonulnak. A szónok pedig három negyedórai beszélés után még mindig nem hozakodott elő a csongrádi dolgokkal). Az ármentesítési költségek természete más Angliában és más Olaszországban. Ez után áttér a csongrádmegyei és szegedi aszály dolgaira. (Az egyetlen inspekcziós elalszik és csak akkor rezzen föl, amikor a szónok bevégi beszédét.) Legvégül határozati javaslatot terjeszt be az adó és illetékhátralékok kamatainak 4 százalékra leszállítása iránt.

Szilágyi Dezső elnök: Az ülést öt perczeze felfüggeszti. Szünet után

Makfalvay Géza: Az adó alapját képező fölmérések és kataszteri becslési munkálatok teljesítésének hibáiról, az ezekre vonatkozó törvényi rendelkezés szembeszökő hiányairól beszél. Majd szembe állítja a törvény rendelkezéseit azzal az eljárással, amelyet a kataszteri munkáknál kifejtének. Az ugyanis nehéz viszonyok közé jutott földbirtokos osztálynak tovább megterhelését a most folyó kataszteri eljárással már nem lehet többé fokozni, mert az meg fogja rendíteni a törvénybe vetett hitet és bizalmat. (Beszéde alatt a szélsőbalon aláírási ívet köröznek a Visontai-féle javaslatra való névszerinti szavazás iránt.) Végül a baloldal helyeslése mellett határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a kataszteri mérnökök és becslő biztosok a mostanság fölmérés alatt levő birtokrészleteket újra ne osztályozzák, a birtok-íveket pedig és a térképeket kellő fölszereléssel tegyék a közszemlére. Csatlakozik az összes beadott határozati javaslatokhoz.

Farbaky István: Szavait helyre magyarázza.

Nagyvárad város közügyei.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának közgyűlése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap február hó 14-én megkezdte rendes havi közgyűlését.

Jelenvoltak: a törvényhatósági bizottság tagjai és a tisztviselők majdnem teljes számban.

Dr. Beöthy László főispán megnyitja az ülést s bejelenti, hogy Sal Ferenc polgármester egészségi okokból nem jelenhetett meg.

Rácz Mihály főjegyző olvassa a polgármester havi jelentését, melynek fontosabb részeit már közöltük.

A polgármester havi jelentése kapesán föl szólal

Dr. Várady Zsigmond. A polgármester jelentéséből nem tűnik ki, hogy az állandó színház ügye haladt-e valamivel előbbre. Kérdi tehát ha nem feneklett-e meg az egész dolog?

Papp János válaszában kijelenti, hogy az ügy nem feneklett meg, de minthogy először 500.000 frt volt az állandó színházra megszavazva s utóbb 800.000 frtot irányoztak elő, még erről nem határozhattak.

Várady: Minthogy a Papp János jelentése nem elégíti ki. Kéri az ügynek tárgyalásra való kitűzését.

Szokoly Tamás akar még szólni, de a főispán nem engedi s felteszi a kérdést, hogy a közgyűlés tudomásul veszi-e a Papp kijelentését? Fölállással szavaznak. 33 szóval, 31 ellen tudomásul veszik a jelentést.

Ugyancsak a polgármester jelentése kapesán szólal fel:

Szmetka Gyula, tekintettel a mostani árviz veszedelemre, kéri a Szálka-patak szabályozását.

Papp János: A mérnöki hivatal megcsinálta a terveket, át tette a folyam mérnöki hivatalhoz s onnan vissza is jött. A polgármestertől függ a további lépések megtétele.

Tudomásul veszik.

Következik a miniszterelnök, belügyi-, vallás- és közoktatásügyi miniszterek leirata kinevezésük tárgyában.

Választások.

A főispán jelenti Lux Lajos és Andriiska Sándor városi tisztviselők helyére a jövő közgyűlésre tüzi ki a választást. Pályázatok márcz. 9-ig nyújthatók be.

A kijelölőbizottság az adópénztárosi állásra Jablonszky Emil és Novák Jánost jelöli ki.

A választás eredményeképpen a főispán kijelenti, hogy Jablonszky kapott 67, Novák 33 szavazatot s így Jablonszky 34 szótöbbséggel megválasztott.

Ezután az őrnöki állás betöltésére ejtik meg a szavazást. Három pályázó közül Herczeget választották meg 70 szóval.

Az ellenőri állás betöltése szintén a jövő közgyűlésre tűzetik ki.

A magyar kir. belügyminiszter a szőlőragya ellen való védekezésről szóló szabályrendeletet jóváhagyta; valamint a milleniumi képre vonatkozó közgyűlési határozatot.

László-malom.

A tanács kéri a közgyűlést, hogy a László-malomhoz hasonló iparvállalatnak az állam részéről 200,000 frtnyi kamatnélküli kölcsön által való támogatását kérjék.

Knapp Ferencz ellenkező nézeten van. — Nem tartja illőnek, hogy a közgyűlés ilyen természetű üzleti dolgokkal foglalkozzék. — Nem tartja célszerűnek, hogy könnyelműség által tönkre jutott vállalatot pártoljanak. — Kéri a tárgynak a napirendről való levételét.

Kunyhósy János, azon fölvilágosítást adja, hogy nem a malom átvételéről van itt szó, de egy új ipar vállalatnak nyújtandó segélyről.

Hlatky Endre. Itt nem iparvállalatról, nem üzletről van szó. Itt Nagyváradi város érdekéről van szó, mert hiszen ez a vállalat naponkint 1000 m. mázsa búzát őröl meg, 200 munkást foglalkoztat. A vállalat megszűntét a városi pénztár nagyon meg fogja érezni, mert nagy mennyiségű adótól és kövezet vámtól esne el. De ő nem egyes emberek érdekeit támogatja, — ámbár sajnálatra méltók azok akik tönkre mentek, — de mindenesetre az a kérdés, hogy szükséges-e a közérdekre? s erre igennel felel. Más kérdés aztán az, hogy fognak-e ezzel czélt érni vagy sem? Valószínű, hogy nem; ámbár a kereskedelmi kamara, befolyásos emberek előleges biztatására nyújtotta be a kérvényt. Pártolja a tanács indítványát.

Knapp Ferencz, kijelenti, hogy az az iparvállalat az állam támogatása nélkül is fenn fog állani. Fenn fog állni anélkül, hogy a közgyűlés ezzel blamirozza magát. (Zugás.)

Dr. Beöthy főispán. Azt hiszem Knapp bizottsági tag ur vissza vonja e kifejezést anélkül is, hogy rendre utasítanám.

Knapp vissza vonja az inkriminált kifejezést s folytatólag kijelenti, hogy ő nem ellensége a malomnak, de hiszen akad üzletember arra, aki föntartsa a vállalatot.

A tanács javaslatát a közgyűlés pártolólag tudomásul veszi.

Az iparos menház ügye.

Az ipartestület a várostól kérte a 6. és 7. számú telket, de a tanács azt javasolja, hogy az 5-ik számú telek adassék át díjtalanul, mert a testület azon indoka, hogy az 5-ik számú telek messze van, nem áll, mivel az 5-ik ott van a 6-ik mellett s az egész távolság 26 méter.

Bertsey György. Az ipartestület azért kérte a 6. és 7-ik számú telket, mert az 5-ik számú telekre mindkét oldalról tűz falat kellene építeni, s úgy az építés költségesebb lenne. De az ipartestület megelégedne a 7-ikkal és a 6-ikkal felével.

Friedländer Sámuel mindenen előtt kijelenti, hogy a kérdés nem tárgyalható, mert ezt nem kérték. De különben is mint veszi észre sarok telekről van szó s a testület a szebbet, jobbat kéri. Nem sajnálja, s érti, ha a testület ott akarja a saját házát berendezni, de aggasztánokra, iparos vándor legényekre nézve ez nem lényeges, s mivel e tárgyban ma okvetlenül határozni kell, ajánlja a tanács javaslatát elfogadásra.

Kunyhósy János kérde mi az értéke a szóban forgó teleknek? (Nem tudnak választ adni.) Azt akarta tudni, mert ugyanilyen kérdés volt az, mikor a kereskedelmi csarnok számára kérték telket. Igen helyesen meg is adták. Hasonló közzéle ez a kérelem is. Most csak arról lehet szó, hogy ez tárgyalható-e most vagy sem? (Közbekiáltás: Nem lehet!) De mint hogy a tanács bele megy az adakozásba, ő azt ajánlja adják oda mind a két telket.

Dr. Sarkady Lajos szintén azt a kérdést veti fel, hogy megadható a másfél telek vagy sem? Véleménye szerint igen, mert a ki többet kér kevesebbet is kérhet (egy hang: kaphat.) Megadandónak tartja a másfél telket. De minthogy sok mindenféle czélja van és lehet az ipartestületnek s a kért telkek másra is felhasználhatók, mint a mire kérték, kéri annak kimondását, hogy a kért telket csak a menház czéljaira adják meg.

Bertsey azon kérdésre, hogy tárgyalható-e a kérvény most, vagy sem, nagyon könnyen lehet válaszolni. Nem lehet itt szó új kérvényről, mert kezdetben a 6. és 7-ik telket kérték, s mivel a tanács azt nem javasolja megadni csak azért kérte a 6-iknak felét s az egész hetediket. (Helyeslés). Sarkadynak válaszolva kijelenti, hogy elfogadja az indítványt, de a telek nemcsak mint menház, de mint szőlő is fog értékesíttetni. Törvény által előírt kötelesség az idegen mesterlegények részére alkalmas szállóhelyről gondoskodniok. S ez minden esetre a város érdeke is. (Közbekiáltások: szavazzunk!)

Sarkady-nak nincs kifogása ellen, ha szőlő czélokra használják föl a telek.

Dr. Beöthy főispán, ámbár elhiszi, hogy Bertsey előkelő helyet foglalva el az ipartestületben, tudhatja mi a tagok ide vonatkozó nézete, de mivel hivatalos meghatalmazása nincs, ép azért csak arról lehet szó, hogy 5-ik számú, vagy 6. és 7-ik számú telek adassék át az ipartestületnek.

Hoványi Géza magáévá teszi a Bertsey indítványát.

Dr. Sarkady Lajos (Eláll! nagy zaj, de végre hosszas csengetés után szóhoz jut.) Kéri, hogy mindenen előtt az ő indítványára legyen szavazás.

Elnök kijelenti, hogy az csak mellékes lévén, legutoljára marad. Fölteszi a kérdést s úgy kéri a szavazást, hogy akik a tanács javaslatát fogadják el azzal szavazzanak: tanács, a kik a Hoványi indítványát azzal, hogy: Hoványi.

A megejtett névszerinti szavazásnál a Hoványi indítványát 81 szóval elfogadták.

Erre a dr. Sarkadi Lajos indítványát bocsátják szavazás alá a melyet szintén elfogadtak.

A Sáfrád féle ház megvétele.

A tanács javaslatához képest a vásárt tudomásul veszik s megbízzák a tanácsot, hogy a 47000 frtnyi vételért és százalékokat regale kötvények eladása által fedezze s hogy a ház mikénti felhasználására a további lépéseket tegye meg.

A Guttman József építkezési ügyéből folyó utca rendezés ügyében a közgyűlés nem határozhat, mert nincs jelen kellő számú bizottsági tag. A jövő közgyűlésre tűzetik ki, oly kijelentéssel, hogy tekintet nélkül a tagok számára ebben az ügyben határozat fog hozatni.

A nyolczadik gyógyszer-tár.

Fölolvastatik a tanács véleményes jelentése. E szerint a közegészségügyi bizottság már régen érezte, hogy Várad-Olaszi ugynevezett Rét részére szükséges egy gyógyszer-tár. Ez a városrész pedig az utóbbi időben nagyon sokat fejlődött. 40 évvel ezelőtt állították fel a most meg levő két gyógyszer-tárt, s ezek most már nem elégségesek. Ha a nyolczadik gyógyszer-tárt föl is állítják, ugyis több mint 7000 lakos esik egyre. Tehát a nyolczadik gyógyszer-tár elodázhatlan és szükséges.

A főorvos nem szívesen szól hozzá e tárgyhöz, de minthogy ő nem találta szükségesnek a nyolczadik gyógyszer-tárt, úgy tünne föl, ha nem szólna, mintha nem volna érdeke a város közegészsége iránt. En ugyan nem kívánom fölolvastani az általam betervezett véleményes jelentést (közbekiáltás: én se!) de abból kiténik, hogy 1893-ban Vagaszki Kázmért azon indokolással utasította el, mert a gyógyszer-tár nem szükséges. A törvény világos rendelkezése szerint pedig egyév eltelté előtt nem, s öt éven belül is csak úgy lehet újabb tárgyalás alá venni a dolgot, ha nagy változások történtek. De nem gondolnám, hogy 1893. óta annyit változott volna városunk helyzete, hogy a nyolczadik gyógyszer-tár szükséges lenne. S éppen ezért nem akartam a várost abba a helyzetbe hozni, hogy saját magára ráczáfoljon.

Szokoly Tamás elfogadja a tanács javaslatát, de kéri azzal kiegészíteni, hogy a személyt is nevezzék meg, akinek ezt a gyógyszer-tárt engedélyezni ohajtja a város. Indítványozza, hogy adassék a gyógyszer-tár Szücs Sámuelnek. Meg van erre a képesítése és gyakorlata. De tartozunk ezzel a családnak is. (Zaj. A főorvos: ez a közügy.)

Dr. Beöthy elnöknek volt már alkalma bebizonyítani, hogy respektálja a szólásszabadságot s ha a város akarja kimondhatja, hogy szükséges a gyógyszer-tár, de azt nem, hogy az egy bizonyos személy részére engedélyeztessék. Éppen ezt a személyi részét a dolognak nem bocsájthatja tárgyalás alá.

Kunyhósy János szükségesnek véli, hogy ilyen közszükségletet képző intézményből mennél több legyen (egy hang: s mennél rosszabb!) s ezért a nyolczadik gyógyszer-tárt engedélyezendők véli. De kéri a hely megjelölését s az eddigi gyógyszer-tárak tekintetbe vételét is. Mert a meglevő két gyógyszer-tár s egy drogua-üzlet az igényeket eléggé kielégítik. Nem lehet megkárosítani a fönnálló gyógyszer-tárakat, mert az egyik egy jótékony szerzet, a másik pedig egy becsületes ember kezében van. Az új gyógyszer-tár helyül kéri a széles-utca sarkát megjelölni.

Szokoly ismételten kéri indítványának elfogadását.

Dr. Konrád márk szintén az új gyógyszer-tár engedélyezése mellett szól.

Dr. Friedländer Sámuel: Még iparvállalatoknál is megtörtént, hogy egy bizonyos személy hozatott javaslatba a miniszternél. S a miniszter elfogadta. Ez ajánlási jogot nem szabad föladni. A közegészségügyi bizottság jelentése, midőn nem javasolt személyt, helyes volt, mert csak azok véleményre volt szükség. De a közgyűlés határozhat a személy kérdésben. Okmányokat fölülbírálni nem akar. S tudvalevőleg az okmányok szerint történik a gyógyszer-tár ennek, vagy annak való odaadása. De vannak dolgok, a melyeket nem lehet megtudni okmányokból. De igen is tudhatjuk azt mi. S ép ezért helyes, ha a közgyűlés valakit ajánl. — Egy van aki minden tekintetben megfelel a kívánalomnak, s ez Szücs Sámuel. Van bátorságom kimondani, hogy pártolom városunk szülöttét, azt kit ismerünk s ki elég biztosítékot nyújt. Ahhoz pedig van jogunk, hogy ajánljunk, kérelmezzünk.

Dr. Beöthy főispán elismeri, hogy kérni lehet, de ez ügy csak úgy volna tárgyalható, ha külön indítvány adatnék be. — Megnyugtathat mindenkit, mert távol áll minden egyéni dologtól.

Kunyhósy ugyanazt kérte, a mit az elnök kijelentett. — Ne határozzon a közgyűlés csak tanácsoljon, kérjen.

Hlatky helyesli, hogy a főispán a törvényhez ragaszkodik. Azt indítványozza, hogy a kérdést adják ki a jogügyi bizottságnak, hogy az mondjon véleményt.

Rácz főjegyző fölolvassa az idevonatkozó törvényt.

Az elnök kimondja, hogy a kérdés kiadatik a jogügyi bizottságnak s bezárja a gyűlést.

A napirend hátra levő tárgyai a mai folytatólagos gyűlésen tárgyalatnak.

NAPTÁR.

— Február 14. —

Péntek, Róm. kath. Fausztin. Prot. Jovita. Görög kel. febr. 3. Sim., Anna. Izr. Schebat 21.

Nap kél 6 óra 50 p., nyug. 5 óra 8 perc. Hold kelte 12 óra 39 p., nyug. 9 óra 3 p.

Február 16. Jelmezes tiszti estély.

„ 17. Református bál a Fehete Sasban.

„ 17. Rabsegélyező-egylet közgyűlése.

„ 20. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

„ 20. Pincézér bál a Zöldfában.

„ 23. Posta és távirtda állsztek tánczvigalma a Zöldfában.

„ 23. Helyőrségi őrmesterek tánczestélye a Sasban.

„ 24. Ügyvédi kamarai közgyűlés.

„ 24. Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye a Kárger-féle vendéglő nagytermében.

„ 24. A nyomdászok önk. osztályának tánczvigalma a Zöldfában.

„ 24. Tüzoltó bál a Sasban.

„ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.

„ 26. A bícharmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

„ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 13. A »Szabadság« sajtópöre.

„ 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kurtasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Kis-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A hercegprimásról.** Vaszary Kolos bíboros hercegprimás egészségi állapota változatlan. Az egyházfejedelem szobáját kénytelen őrizni és míg a hideg idő tart, nem is szabad azt elhagynia. Látogatókat egyáltalán nem fogadhat. Születése 64-ik évfordulója alkalmával az üdvözlőket dr. Kohl Médárd titkár fogadta a és azután referált a primásnak. Számos távirati üdvözlés is jött a püspököktől, Rómából stb. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a Körösi dr. által szerkesztett Korrajzok legújabb füzeté Vaszary Kolos kardinális hercegprimás életrajzát közli. A jókora kötet ára 1 frt 20 kr.

* **Uj egylet.** Derecskén a napokban alakult meg a negyedik temetkezési egyesület, melynek elnöke Kiss József s jegyzője Marczin József lett.

* **Ujabb balesetek.** A gyalogjárdák hanyag takarítása miatt a rendőrkapitányi hivatal legerélyesebb intézkedést rendelte el az özv. Schlosser Gusztávné urnő balesetéből kifolyólag, de úgy látszik a szerencsétlenség megtalálja az embert ott is, ahol nem számít rá. Legutóbb Sal Ferenc kir. tanácsos polgármester a városháza lépcsőjén csuszott el és egyik karján súlyosan megsérült. A polgárnagy kénytelen e milatt a szobát őrizni és ezért a tegnapi városi közgyűlésen sem jelent meg. A gyöngélgedő polgármestert számosan látogatták meg tegnap, ami mindenesetre azt bizonyítja, hogy Sal Ferenc közszeretnek örvend. — Hasonló baleset érte Stern Herman törvényhatósági bizottsági tagot is, aki az esés következtében erős belső rázkódást szenvedett, úgy, hogy már napok óta távol kell tartania magát iktetéből.

* **Levélírás az utcásarkon.** Berlinben most a már létező mindenféle automatához egy újabbat találtak ki. Ez az új automata egész kis iroda. Három nyílása van, amelyekbe tízfilléresket kell beledobni. Az első nyílásba dobott tíz filléért az automata két ötfilléres levélbéllyet, levélpapírost és borítékot, két bélyegnélküli levelezőlapot és egy jegyzőkönyvet oszt ki magából, a melyben többek között Berlin nevezetességei, a közlekedési eszközök menetrendjei stb. vannak. A második 10 filléért két szállítólevelet és két csomagszállító-jegyet kap a vevő ez automatából. A harmadik 10 filléresért összedugható plajbászt, preparált íróollat, egy üveges folyadékot a toll megnedvesítésére s egy darab itatóspapírost kap a vevő, akinek számára egy íróasztal gyanánt használható deszka áll rendelkezésére a gépen, a melyen levelét ott az utcán megírhatja.

* **A kávéházi, vendéglői, fogadói és cukrászdai szabályrendeletek.** Említettük már, hogy a rendőrkapitány befejezte azt a nagyszabású munkálatot, mely hivatva lesz egyebek közt az italmérési és a zárórai kérdéseket tisztába hozni. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a tervezet szerint a kávéházak és cukrászdák két osztályba lesznek sorozva. A számhoz köztést elejtik. Az elsőrendű kávéházban nem lesz záróra, a II. osztály azonban csak éjjeli 2 óráig lehet nyitva. Az első osztályu cukrászdában szabad lesz kártyázni, a II. osztályuban nem és ezen felül még esti 10 órakor beáll a zárás ideje is. Tiltva lesz a zene is. A sőr- és borméré-

sek éjjeli 12 órakor bezárandók és reggel 5 órakor nyithatók. A kávémérésekben nem szabad sem hideg, sem meleg ételt kiszolgáltatni és 10 órakor este zárandók. A szállodák egész éjjel nyitva maradhatnak. A pálinkaméréseket már este 9 órakor kell bezárni és kinyitni ápril—szeptemberben reggel 5 órakor, okt.—márcz. hónapokban reggel 4 órakor lehet.

* **Megrendítő családi tragédiák.** Vágújhegyről írják: Albert István fiatal nős ember, egy virágzó üzletnek a tulajdonosa, kevés azután, hogy a nejét oltárhoz vezette, feleségével együtt elhagyta a szülői házat, mert a fiatal, de szegény asszonyt nem tudták a szülei szívelni. Annyi jövedelme nem volt, hogy két önálló háztartást fedezhetett volna, s nem sokára kétségbeesetten tapasztalta, hogy távozása miatt a szülői nyomorral és inséggel küzdenek. Megszánta az édesanyját, aki beteg és munkaképtelen és a ki folyton azt hangoztatta, hogy a fia felesége miatt tönkre jut. Visszament a szülői házhoz, visszavitte a feleségét is, a torzolkodásokat pedig elsimitani iparkodott. Eltávozott hazulról s mialatt távol volt, feleségét a szülői elűzték a háztól. Mikor hazatért, megölelte az édesanyját s arra kérte, hogy maradjon nála és ne hozza vissza többé a nejét. Albert erre felkereste az elűzött asszonykát, a ki ugyancsak megölelte s könnyes szemmel kérte, hogy ne hagyja el őt, de a szülői házhoz többé vissza ne vigye. A fiatal férj ekkor elment egy kereskedésbe, revolvert vásárolt s mellette lötte magát s azonnal meghalt. — Egy másik borzalmas családi dráma a következő: Franciaországban egy családot borzasztó lépésre ösztönzött a tulságig hajtott becsületérzés. Thoret Neuencourti lakos a feletti szegényében, hogy legidősebb leánya egy bolt kirakatából egy pár cipőt ellopott, elhatározta a feleségével egyetértőleg, hogy négy gyermekükkel együtt — a kik 14, 12, 8 és 1 éves gyermekek — véget vetnek életüknek. Meggyújtották a szobában a kőszentet és minden nyílást gondosan elzárva, lefeküdtek. Reggel a szomszédok feltörték a lakást. Egy fiú és egy leány már megfultak a többi négy még adott életjelt magáról, de felépülésükről alig lehet szó. — A harmadik eset Temesvárt történt: Sprung Emil főhadnagy, Klapka tábornok unokaöcse tört dőfött szívébe és szörnyet halt. A szerencsétlen családi viszályok és anyagi gondok kergették a halálba.

* **Bimbóhullás.** Beöthy Ödön vámoslázi körjegyző István nevű kis fia — mint tudósítónk írja — folyó hó 12-én meghalt.

* **Gyermekgyilkosság varrótüvel.** A gyermekgyilkosságok olyan mindennapi dolgokká váltak már a nagyvárosok bünkrónikáiban, hogy alig okoznak némi feltűnést a napi hírek rovataiban. Egy-egy megrázóbb esete azonban e sötét bűnnek hatványozott erővel vonja magára figyelmünket. Bécsben a napokban egy Petz Borbála nevű 21 éves cseléd törvénytelen gyermekét, a kitől minden áron szabadulni akart, úgy ölte meg, hogy a szerencsétlen kised torkába egy varrótűt dugott. A gyermek hirtelen meghalt, de minthogy külső erőszak nyomai nem látszottak rajta, az anyára senkisé gyanakodott. A kis halottat a lelenczházból, a hova anyja a kitervelt gyilkosság előtt szinleg beadta a bonczterembe vitték. Csak itt derült ki másnap a halál oka, a mikor a szívtelen anya már elment Bécsből szülőfalujába Prutzendorfba. Elfogatását táviratilag rendelték el.

* **A kéményseprők — mint betörők.** Erdekes félreértés. Tegnap hajnali fél öt órakor a nagyváradi Dunkel-féle ház emeleti ablakából torkaszakadtából kiabált le a szobaleány egy favágóhoz: »Segítség! Segítség! Egyedül vagyok három gyermekkel; a gazdámék nincsenek itthon! Rablók törték be a Sonnenfeld Gyula boltjába! A favágó kétségbeesetten szaladt a rendőrségre. A rendőrségről azonnal lóhalálában a kardos »fogmegek«. Pár perc alatt a Dunkel-féle ház ostrom alatt állott és a favágó pedig nézte a kémények tetjét, hogy a betörő vajjon melyiken keresztül akar szabadulni a kelepcéből. A cseléd kérésére sorba jártak minden zeg-zugot, de a nagy nyomozásnak, kutatásnak végre is csak az lett az eredménye, hogy ráakadtak egy kékfére, melyet a kéményseprő ur lent hagyott a kályhalyukban, míg a betöréshez hasonló vakarási munkálat-

kat végezte a magasban. Természetes, hogy a kéményseprő nevetett legjobban és a nyugalmukból felzavart rendőrök bosszankodtak leginkább.

* **A temesvári püspök betegsége.** Temesvárról írják: Popovics püspököt tegnap délelőtt 8 órakor ellátták a haldoklók szentségével és 10 órakor Buzi kórházi orvos ballábát amputálta, a mit a beteg maga követelt. Az amputáció, a mely 20 percig tartott, jól sikerült és minden jel arra mutat, hogy a beteg fel fog gyógyulni. A püspök az operáció után nagyon jól érezte magát és cigarettára gyújtott. A székes-egyházban könyörgő misét tartottak.

* **Vigyék a bonczházba?** Egy szerencsétlen szegény asszony, névszerint Balogh Juliánna, tegnapelőtt dideregve beállított a lakására és azt mondta: »hamar, hamar, mert nagyon rosszul vagyok.« Lefektették a vaczkára és nem sokára meghalt. A lakásban sok apró gyermek lakik és rémülve kezdtek sikongatni, annyira, hogy az apjuk a rendőrségtől kérte a hulla elszállítását. Azzal is indokolta a kérést, hogy nincs a nőnek senkije és el kell temetni. — A rendőrség elszállította a holttestet a bonczházba, ahol a halál okának kiderítése után elteszik majd örök pihenőre, anélkül, hogy megsiratná valaki.

* **Bömbölő hagyaték.** Hogy magyarországi rendőrök valaha oroszlanok és jeges medvék ellen attakiroztak volna, eddig nem nagyon történt meg. Erre a legöregebb rendőrök sem emlékeznek. Legelőször Szegeden játszódtott le ilyen csoda, igen érdekes részletekkel. A külvárosi szent István-téren néhány nap óta egy vándor állatsereglet ütött tanyát, a Kupeczkyné, melyről nemrég írták a lapok, hogy oroszlanai Kikindán megmarczangolták a tulajdonosnőt. Ennek a Kupeczkyné asszonyságnak van egy leányzója, a kivel megesezt az a közönséges história, hogy a fülehegyéig belebolondult a menaszéria etetőjébe, s mert az állatszeliidítő sehogyse akart beleegyezni, hogy hitvestársak legyenek, az állatszeliidítő leányka faképnél hagyta a mamáját, meg a menaszériát is, s pert indított ellene, előadván, hogy az állatok s a felszerelések fele hagyaték címén az ő tulajdonát képezik. A bíróság helyt adott kérelmének, de Kupeczkyné nem hajtott arra, úgy, hogy rendőrileg kellett intézkedni. Tömött sorokban fel is vonultak a rendnek éber őrei, vagy 200—300 bámulótól követve, hogy a juss kiadására kényszerítsék a makacs állatszeliidítő mamát. Kupeczkynét mérhetlen epe futotta el. Mit, nektek oroszlanok kellenek? Hát itt vannak! s fölnyitotta a ketrecek ajtait. A sok fenevad rengeteg bömböléssel kirohant, a rend őrei pedig fegyvereiket elhárnyva, eszeveszetten menekültek. Szerencse, hogy az állatszeliidítő mama ekközben magához tért s visszakergette a fenevadakat a ketreczbe, úgy, hogy a személyzetnek meg a rendőröknek az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt.

* **Börtönre ítélt ügyvéd.** Debreczenből írják: A törvényszék Bakos Imre dr.-t, a nemrég még keresett ügyvédet és jogakadémiai helyettes tanárt négy rendbeli összesen ezeröttszáz forintnyi sikkasztásért kétévi börtönre, öt évi hivatalvesztésre és a kár megtérítésére ítélte.

* **Kinevezés.** Dr. Beöthy László főispán Gergely István közjegyző alkalmazottat vármegyei II-od oszt. irnokká nevezte ki.

* **Tolstói katholizált.** Nem a hirneves regényíróról van szó, hanem egyik pap rokonáról, a ki római jelentés szerint a róm. kath. vallásra tért át. A pétervári szent szinodus büntetésül exkommunikálta őt a görög keleti egyházból. A vatikáni orosz követ pedig panaszt emelt Rampollánál ama szívélyesség miatt, a melylyel az egyházi körök Tolstóit kitüntették. Tolstói e miatt valószínűleg felsőbb utasításra elhagyta Rómát s Párisba utazott.

* **Két csendőr hatvan cigány ellen.** Valóságos háború folyt le Verbiezen. Roppant sok kőborcigány gyűlt össze a faluban s nagy lármával kőborolt a falu utcáin. A község lakossága erélyesen fellépett a veszedelmes népség ellen, de azok fenyegetőzve válaszoltak. Mikor a cigányok folyton szaporodtak a szomszédos községekből és harezias üvöltéssel vo-

multak be a faluba, a falu népe rögtön értesítette a dologról a lipó-szent-miklósi csendőrséget. Az őrsön csak két csendőr volt, a kik rögtön utra keltek. A csendőrök igyekeztek széteszlatni a zajongó cigánysereget, de sikertelenül. Már puskáikhoz nyultak, mikor a cigányok oly közel húzódtak, hogy nem lehetett fegyvert használni. A csendőrök látva a tömeg fenyegető magatartását, kardot rántottak és bátran a cigányok közé rohantak. Erre a falubeliek is segítségükre siettek és valóságos ütközést fejlődött ki köztük. Egy teljes óráig tartott a vérengzés, a cigányok végre is megfutamodtak, csupán a sebesültek maradtak a harcmezőn, kiket kórházba szállítottak. Állítólag egy halott is van. Hogy miért gyülekezett össze az egész környék cigánynépe Verbitzen, még nem tudni, de a vizsgálat folyik.

* **Társas-estély.** A nagyváradi helyőrségi őrmesterek és egyenrangúak folyó február hó 23-án a »Fekete Sas« nagytermében tombolával és tánczeczal egybekötött társas-estélyt rendeznek. Kezdeté 8 órakor.

* **Csalás névjegyekkel.** Hasonló eset már történt Nagyváradon, akkor is rajta vesztett a csaló. Tegnap a Mihelly és Kandel czéeg fűszerüzletében tartóztatták le Rákossy Marit, aki nincs sehol szolgálatban és egy uri nőnek álnévjegyével már másodszer akart hozzájutni egy kis enivalóhoz. A turpisságra rájöttek már az első alkalommal, és várták, hogy jelentkezze a furfangos hölgy.

* **Két darab felesleges liba.** Az orthodox sakterek nem győzik a munkát, annyi apró jószágot hordanak hozzájuk levágásra. Így elismervényeket adnak a cselédeknek és annak rendje és módja szerint kerülnek vágóhídra a hizók. Tegnap az a különös dolog történt a sakter ural, hogy két kövér lud a nyakán száradt. Nehogy valaki olyankor reklamálja a pecenyének szánt állatokat, amikor már élvezhetlenek, a rendőrségnél tett jelentést és kérte, hogy puhatoltassák ki valahogy a hanyag háziássonny.

* **Betiltott esküvő,** Meszner Márton esküvőjének a szépséges Bung Borbálával Arad-Szt.-Mártonban meg kellett volna történni, még pedig csendőri fedezet alatt, mert a menyasszony apja az esküvőre »botrány«-nyal fenyegetőzött. Sem botrány nem lett, sem csendőri szuronyra nem szorultak. Mikor ugyanis a nászmenet már a templomba indult Desseffy Sándor csanádi püspöknek ama rendelete érkezett a plébániára az édes apja kérelmére, hogy a fiatal párt, az apa tiltakozására, nem szabad összeadni. Így az esküvő nem mehetett végbe s a násznép szótlanul távozott.

* **Szobatóz.** Tegnap estefelé a kőfaragó-utczai Menszár-féle háznál tűz támadt. Egy tanuló cigarettájától az ágytakaró és ettől az ágy meggyuladt. Szerencsére hamar észrevették és elfojtották a tüzet.

* **A konstantinápolyi kolera** következtében — mint írják — a keleti expresszvonat és a bécs-konstantinápolyi gyorsvonatok közvetlenül csak Mustafa-Basáig közlekednek. Csatlalásában a Konstantinápolyból jövő utasokat 5 napi vesztégzár alá veszik.

* **Panaszos a kóterben.** Ilyen is megtörtént. Konya Dániel sárosmegyei maga sem tudja, micsoda foglalkozása egyén tegnap a Kinle korezmájában emulatott vagy 25 forintot. Mikor a bor, meg muzsika már elfogyott, és a pénze sem volt meg, azt kezdte kiabálni, hogy ellopták a pénzét. Később a rendőrségnek is adott dolgot, panasza ment, de a nyomozás során kiderült, hogy ő keme az emulatott 25 frtját más emberek zsebében akarta kutatni. Így aztán a panaszos került a kóterbe.

* **Hála a szállásért.** Klein Izidor és Kohn Ábrahám azt állítják, hogy talmudtanulók és beállinzk Gertner Salamon fekete-győrösi hitsorsosukhoz éjjeli szállásra. A házi gazda megszanja őket és másnap veszi észre, hogy 53 forintját ellopták az ingyenes kvártélyosok. Az egyiket elesípték, de a másik a pénzzel együtt megugrott.

FARSANG.

Polgári kör bálja.

Tegnap este tartott meg a »Polgári kör« bálja Mezey Mihály elnöklete alatt és Hamza Miska kitünő zenekara mellett, mely úgy anyagilag, mint jókedv tekintetében kitünően sikerült. Itt ki kell emelnünk Mezey Mihályt, ki a mulatságnak a kezdeményezője, ki megmutatta, hogy amihez hozzá fog, annak sikerülni kell és hogy csakugyan sikerült, az kitünik az alább közölt névsorból. A négyeseket, melyeket Pitoni Tóni főhadnagy és Jaczkovics János ügyes rendezők vezettek, 62 pár tánczolta. Szünet alatt pedig Czegléd Sándor jóhírnevű konyhája elegitette ki a nagyközönség igényeit.

A s z z o n y o k: Busch Dávidné, Baróthy Akosné, Bordé Ferenczné, dr. Baróthy Akosné, Mezey Vilma, ifj. Janky Antalné, dr. Sipos Árpádné, Sebő Pálné, Fally Henrikné, Gáll Lászlóné, Anlauf Lászlóné, Katz Vilmosné, Hasko B.-né, Szántay Istvánné, Kóky Andrásné, Voszka Ferenczné, Paksy Gusztávné, Faragó Józsefné, Kandel Miksáné, Julier Vilmosné, Nozák Rudolfné, Élő Jánosné, German Károlyné, Bauma Vinczéné, Mertz Jánosné, Weisz Mártonné.

Leányok: Sipos Elza, Sebő Anna, Rác Ilonka, Szvoboda Helén, Paksy nővérek, Busch Erzsike, Baróthy Ilonka, Kubik Gizella, Fally nővérek, Julier Ella, Gáll Mariska, Szántay nővérek, Kandel Hermina, Merza Lenke, Szabó Katicza, Katz nővérek, Weisz nővérek, Csobánczy Ilona, Simon Mariska, Nozák Gizella, Szikora Róza, Haskó nővérek, Mertz N., Voszka Karolin, Faragó Mariska, Pallásdy Rózsika.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Hermann Ottó: Fejtegeti a pénzügyminiszter kijelentéseire reflektálván, hogy a miniszteri nyugdíjalaphoz semmi köze a demokráciának. Csodálatos logika az, mit a pénzügyminiszter használ, azt állítja, bármily kis ideig is üljön valaki a miniszteri székekben, már nyugdíjat huzzon. Sem nem férfias, sem nem hazafias, sem demokratikus, kogy valaki azért huzzon nyugdíjat az államtól mert nem tudta megállani a helyét. Ezután áttér a lutrira, majd az állatvédő egyesületet dicséri. Ha már mindentől pénzt akar az állam csinálni, miért nem huzat papagályokkal szánkót, ez sok pénzt hozna az államnak; vagy mért nem csinál Budapesten a kormány egy fiók Monte-Carlót? (Hosszszantartó derülttség.) Fölhívja a minisztert a játékszenvedély korlátozására. Fölemlíti, hogy a bazilikát is sorsjegyekre csinálták. Pártolja a Molnár és Visontai határozati javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Hoytsy Pál: Az adózási rendszerről beszél, amely tarthatatlan. E rendszer miatt drága a a dohány, a hus. Majd a sóbányákról beszél s csatlakozik Molnár József határozati javaslatára. Azután áttér a szegény varró leányokra. (Zichy Jenő ülőhelyében hátra fordul.)

Zichy Jenő: Ugyan, ugyan? (Nagy derülttség.)

Hoytsy Pál: Miért adóztatták meg olyan súlyosan a szegény varró leányokat? Ez csinálja a socialismust. A dohány kezelése is valóságos communismus. Az állam határozza meg: ki dolgozzék, mikép dolgozzák és mi árban adja el az államnak a dohánytermését. Ilyen a sójövődék. Ilyen a bányászat is. Nem fogadja el a költségvetést.

Az elnök bezárja az ülést.

Wlassics a néppárt ellen.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Wlassics Gyula miniszternek a csáktornyai kerület képviselőjének ma nyújtotta át egy küldöttség a mandátumot. A küldöttséget Gózon Gyula, volt választási elnök vezette, aki rövid beszédben üdvözölte Wlassicsot. A miniszter válaszában

párhuzamot vont az első és a mostani választása között. Most nem egy országos pártról volt szó, hanem egy csirájában levő törekvéstről, amely pártot akar szervezni az országban, de nézete szerint oly pártot, amely — és ezt felelősségteljes helyről mondja — ha csakugyan létesülne, Magyarország általános érdekeit veszélyeztetné.

Albrecht főherczeg halálos ágyon.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Albrecht főherczeg tüdőgyuladása folyton nagyobb mértéket ölt. A bajhoz orrkatharus is járult, amely nagyon súlyosítja a beteg állapotát. A hivatalos bulletin szerint a főherczeg láza az éjjel 38.5 fok volt. A légzés fájdalommal járt.

Tisztelgés az új államtitkárnál.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Vörös László államtitkárnál Nothnebel Ödön vezetése mellett az aradmegyei szabadelvűpárt egy küldöttsége tisztelgett ma s üdvözölte államtitkárrá történt kinevezetése alkalmából. Hir szerint Boros Béni Vörös kedvéért le fog mondani a borosbesesi mandátumáról.

Öngyilkosság.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Sprung Emil volt főhadnagy Klapka tábornok unokaöccse ma Temesváron törrel mellbe szurta magát s rögtön meghalt. Szerencsétlen családi körülményei kergették a halálba.

A belügyminiszter párba.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Az igazságügyminiszter értesítette a budapesti kir. törvényszéket és főügyészséget, hogy a király február 6-án kelt elhatározásával a Perczel Dezső és gr. Szapáry László ellen folyamatban lévő büntető eljárást megszüntette. Ennek következtében az e párbajgyben április 21-ére kitűzött végtárgyalás elmarad.

Egyházpolitika.

Budapest, febr. 14. (Saját tudósítónk táv.) Zichy Nándor s Eszterházy Miklós Móríc grófoknak a főrendiházban tett felszólalásának érdekes háttére van. Pár nappal ezelőtt meg voltak győződve a főrendiház köreiben, hogy egyszerű formális kérdésnek vétetvén az indemnitás, a javaslat feletti vita sem fejlődik ki, annál kevésbbé történnek egyházpolitikai nyilatkozatok. De a főrendiházi ellenzék arról értesült, hogy a Bánffy-kormány minden képzelhető módot felhasznál a javaslatok keresztülhajtására s a kormánynak, valamint a hozzá közel álló bizalmasoknak sikerül az egyházpolitikai ellenzék némely tagjára befolyást gyakorolni abban az irányban, hogy a kormány kijelentett koncesszióit komolyan vegyék.

Ezért tartották szükségesnek az egyházpolitikai ellenzékei a határozott nyilatkozatot, ami különben nem is annyira a kormányhoz, hanem az egyházpolitikai ellenzékhez volt intézve figyelmeztetésül. Az egyházpolitikai ellenzék a kormány kulissza-műveleteivel szemben ismét szervezkedik s a javaslatok napirendre tűzését megelőzőleg értekezletet tart.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma
1895. február 13.

I. Készáru üzlet. Malmidk ma élénk vételkedvet tanúsítottak, melylyel szemben a kínálat némi visszahúzást mutatott. A hangulat kedvezőbbé vált és szilárd irányzat mellett 20.000 q. hazai buza kelt el.

Idegen búzáknak nem volt forgalom.

Rozs, árpa irányzata változatlan, nyugodt.

Tengeri irányzata tartott.

Zab irányzata szilárd. Elkélt: 100 q. 6.30 frt, 100 q. 6.25 frt, 200 q. 6.— frt, 100 q. 5.95 frt, készpénzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. Daczára az olesőbb külföldi jegyzéseknek piacunk irányzata megszilárdult. A rendkívüli hideo a vetelkedvre élesítőleg hatott és emelkedő árak mellett élénk forgalomról adhatunk jelentést. Buza, rozs, tengeri és zab 2-3 krral emelkedtek, mely emelkedés a délutáni forgalom alkalmával folytatódott. Említésre méltó, hogy a különbözet buza tavaszra őszre közt immár 40 krajczárra emelkedett.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.51—6.54 frt, buza őszre 6.90—6.95 frt, rozs tavaszra 5.44—5.48 frt, tengeri máj.—jun. 6.22—6.26 frt, zab tavaszra 6.03—6.06 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.55—10.65 forint.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

F a j	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	6.45	6.50	uj 79	6.50	6.55
„	uj 80	6.55	6.60	uj 81	6.60	6.65
„	uj 82	6.65	6.70	—	—	—
Tiszavidéki	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	6.50	6.55	uj 79	6.60	6.65
„	uj 80	6.60	6.65	uj 81	6.70	6.75
„	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Pestvidéki	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	6.50	6.55	uj 79	6.55	6.60
„	uj 80	6.60	6.65	uj 81	6.65	6.70
„	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Fejérmegyei	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	6.50	6.55	uj 79	6.55	6.60
„	uj 80	6.60	6.65	uj 81	6.65	6.70
„	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Bácskai	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	6.60	6.65	uj 79	6.65	6.70
„	uj 80	6.70	6.75	uj 81	6.75	6.80
„	uj 82	6.80	6.85	—	—	—
Román	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	—	—	uj 79	—	—
„	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	—	—	uj 79	—	—
Szerb	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	—	—	uj 79	—	—
Bolgár	uj 74	—	—	uj 75	—	—
„	uj 76	—	—	uj 77	—	—
„	uj 78	—	—	uj 79	—	—

Sertés-üzlet.

Köbánya, február 13. Készlet: 104.007 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43—44 kr.; közép: 43—44 kr.; süldő kövér: 46 $\frac{1}{2}$ —47 kr.; sovány: 45—46 kr.; Román: —; Szerb kövér 43 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.; könynyű 43—44 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: csendes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. febr. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	124.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	127.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	103.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	125.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.—
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	163.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	154.50
Oszták járadék papirban	—	—	—	—	102.—
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	102.—
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	126.25
Oszták korona járadék	—	—	—	—	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	160.50
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1100.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	504.—
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	416.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	398.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	9.84
Német birodalmi márka	—	—	—	—	60.65
London vista	—	—	—	—	124.30
Paris vista	—	—	—	—	49.15
20 márkás arany	—	—	—	—	12.13

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáca-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, béli meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésessel kivételben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati iveri, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban.

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0—22

→• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. •→